

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\G\Grimmove, br\bratri Grimmove - Bělouš a vraník.pdb

PDB Name: Bělouš a vraník
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 21.2.2003
Modification Date: 21.2.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Bělouš a vraník

Wilhelm a Jacob Grimmové

Přeložila a souhlas s publikací dala Jitka Janečková
Zdroj <http://www.pohadky.org/index.html>

V jednom hlubokém lese bylo velké jezero, u kterého žil rybář se svou ženou. Bůh jim daroval pět synů, jednoho krásnějšího než druhého.

Každý den, sotvaže se rozednilo, vyjel rybář na moře, rozhodil svoje sítě a večer je vytahoval vždy plné krásných ryb. Jakoby na jeho práci leželo podivuhodné požehnání, které pocházelo od malého šedivého mužíčka, který se každý den na jezeře zjevoval, z loďky do sítí poskakoval, jakoby do nich ryby vábil.

Když rybářovi synové vyrostli, museli s ním vyplouvat na rybolov; a šlo to po řadě, každý den jeden, zbývající čtyři zatím nosili ryby do města a tam je za pěkný kousek zlata prodávali.

Nejmladší, Jaromysl, kterému bylo právě dvacet let, vyjel také jednoho dne s otcem na jezero. Ale toho dne se šedivý mužík neukázal a večer nebyla v sítích ani rybka. Tak se ti dva brali k domovu, když tu pojednou se šedivý mužíček zjevil a zeptal se:

"Nu lidičkové, vy lidičkové, jakpak vám to dneska šlo?"

"Špatně, velmi špatně," řekl rybář: "nechytili jsme ani rybu."

"Rybáři, nechceš mi prodat svého nejmladšího syna?"

"Za žádnou cenu neprodám svou vlastní krev!" zvolal rybář.

"Naplním tvoji loďku čistým zlatem, budeš na věčné časy bohatý muž," řekl mužíček: "když mi ale nevyhoviš, věz, že už ti vícekrát nepomohu a včera jsi chytil svoji poslední rybu!"

Tu začal rybář o té věci přemýšlet a pak pravil:

"Dobrá, ale chci vědět, kam mého syna odvedeš a co tam bude dělat!"

"Nic zlého se mu nestane, půjde se mnou a bude krmit dva koně, jednoho bělouše a jednoho vraníka. Ve zbylém čase se může procházet, jezdit na koni, prostě dělat, co bude chtít. A každé tři měsíce tě může navštívit."

"Tak s tím jsem spokojen," řekl rybář: "pokud s tebou můj syn bude chtít jít."

Jaromysl byl člověk s dobrým srdcem a řekl:

"Otče, když vám tím k takovému štěstí dopomohu, rád s tím šedivým mužíkem půjdu."

Rybář se rozloučil se synem i tím podivným mužíkem a když přišel k své loďce, blyštěla se v ní hromada zlata a stal se z něj rázem přebohatý muž.

Jaromysl následoval mužíčka, který jej vedl stále hlouběji do lesa až ke krásnému zámku. Tam mu ukázal všechny komnaty a ty byly tak nádherné, že se to vypovědět nedá. V jedné z nich bylo velké množství knih.

"Ve všech těch knihách si můžeš číst," řekl mužík: "ale na tu tam v rohu nesahej, to by bylo tvoje neštěstí!"

Naposledy jej zavedl do stáje, kde stáli dva koně, bělouš a vraník.

"O ty se budeš starat," řekl mužíček: "to je celá tvoje práce. Na tom bělouši nesmíš nikdy jezdit, každý den mu dáš dva mázy vína a hodně dobrého chleba, dobře jej vyhřebelcuješ a budeš jej držet v čistotě, neboť na tom koni si velmi zakládám. Ten vraník dostane oves a seno a vodu, na něm můžeš jezdit domů i do lesa, kolik si budeš přát. Všechnu práci ale musíš obstarat za denního světla, po setmění do stáje chodit nesmíš. Pracuj oddaně a pilně a neposlouchej rady své matky, pak se tu budeš mít dobře a štěstí ti to přinese."

Jaromysl dal mužíkovi své slovo.

Když byl s prací hotov, čítal si v knihách a naučil se mnohé věci, které jen tak někdo neví. S tím zámekem se to ovšem mělo tak, že s ním nebylo něco v pořádku. Za dne obvykle vidal jen toho mužíčka, který každý den přicházel a Jaromysla často za jeho píli chválil a vybízel ho, aby jen tak dále pokračoval, že mu to štěstí přinese.

Když ale večer sedával na zahradě a nad rozličnými věcmi přemýšlel, často vídával tetelit se v temnotě dvě zjevení, o kterých nevěděl, co říci; snad jen to, že jedno bylo velké jako obr a přece to obr nebyl, to druhé bylo menší a vypadalo jako žena a přeci to žena nebyla. Zjevení se procházela po zahradě, zjevovala se a zase mizela a nic jiného Jaromysl nepozoroval, jen se mu zdálo, že to menší vypadalo velmi utrápeně a jakoby plakalo. Často si kvůli tomu lámal hlavu, ale nebyl z toho ani o vlasek moudřejší než dřív.

Když uplynulo čtvrt roku, Jaromysl si vyžádal na mužíkovi dovolení, aby mohl zase vidět svoje rodiče. Mužík rád souhlasil, jen Jaromyslovi ještě jednou kladl na srdce, aby radám své matky sluchu nedopřával.

Jaromysl jel na vraníkovi a dříve než se byl nadál, stáli u jezera. Když však u něj hledal otcovský dům, více ho nenalezl, neboť na jeho místě stál přenáherný zámek. Dovedete si jistě představit, s jak velkou radostí jej rodiče vítali. Jeho bratři byli všichni ženatí a stali se bohatými kupci ve městě. Tu mu matka vyčítala, řkouc:

"Tví bratři jsou zaopatřeni, ale ty ještě ničím nejsi, měl bys brzy začít o své budoucnosti přemýšlet!"

Potom ji Jaromysl vyprávěl, jak to na zámku chodí, což jí klidu nepřidalo a pravila:

"Nebud' hlupák a vyzvěď vše, ten šedivý mužík ti žádné štěstí nepřeje. Já na tvém místě bych musela o všem vědět, co v té zapovězené knize stojí, dříve bych nemohla v noci oči zavřít a nechutnalo by mi ani jíst ani pít. Ten mužík se o tom přeci nedozví, musíš to dělat potají."

Matka do něj tak dlouho a mnoho mluvila, dokud ji Jaromysl neslíbil, že tu knihu přečte a jakmile se zase uvidí, že ji vypoví, co v ní stojí.

Za několik dní se Jaromysl s rodiči rozloučil a jel na vraníku zpět na zámek.

Zpočátku své pokušení sáhnout na tu zapovězenou knihu Jaromysl ovládal, ale pomaloučku polehoučku, i když si byl neustále opakoval, že je mu to přeci zakázáno, aby ji četl, jeho pokušení rostlo. A pak si řekl, že když jen trochu do ní nahlédne, jakoby ji ani nečetl, avšak když se konečně dal do čtení, tak neměl pokoje dříve, dokud knihu celou nepřečetl.

Nyní věděl všechno; že ten bělouš je zakletá princezna a ten obr je její otec, kterému patří zámek a každou noc mají svoji lidskou podobu, a taky věděl, jak mohou být vysvobozeni, ale v tom samém okamžiku, když dočetl, objevil se před ním onen šedivý mužíček a zvolal rozhořčeně:

"Co jsi to učinil?!"

Zapírání nepomohlo, šedivák jej popadl za hrdlo a mrštil s ním před zámeckou bránu a řekl:

"Měl si pouhý rok mé rozkazy poslouchat a pak by jsi byl šťastný po celý život, nyní však budeš jen svině pást. To je tvá odměna!" a zavřel bránu.

Tak zůstal Jaromysl v tom divokém lese samotinký. Ale brzy se mu vrátila odvaha, pomyslel si, že ještě není vše ztraceno, přece nyní ví, jak by mohl princeznu vysvobodit, užil si pořádnou hůl a začal si klestit cestu houštinou.

Mnoho dní šel dál a dál a živil se kořínky a bylinkami. Konečně se rozsvětlo, jak přišel na konec toho lesa do nějaké vsi. Tam se poptal sedláků, zda pro něj nemají nějakou službu.

"Ale jistě," odpověděl jeden z nich: "jestli chceš pást moje svině, pojď se mnou."

To byl tvrdý chlebiček, zvláště po tom, co se tak dlouhý čas měl tak dobře, ale co jiného si měl počít? Domluvil se sedlákem mizernou odměnu; vyhradili mu malý koutek vedle prasečích chlívků jako místo na spaní a druhého rána vyhnal stádo sviní na pastvu.

Když tak nyní na poli seděl a o svém osudu přemýšlel, najednou to ve vzduchu nad ním zasvištělo a kolem proletěl pták Noh a v dálce usednul na jednu horu. Jaromysl si zamnul spokojeně ruce a šťastně se zasmál, neboť o ptáku Nohovi se v té knize dočetl. Když pták Noh i druhého dne přiletěl a tou samou cestou se do dále vydal, vyprávěl o tom večer Jaromysl sedlákovi.

"Toho ptáka znám dobře," řekl sedlák: "už mi nejednu sviní sežral, proto se před ním měj na pozoru a do blízkosti té hory nechod!"

"Mně žádnou sviní neodnese," zvolal Jaromysl: "zítra vyženu svině rovnou na tu horu!"

"To můžeš sice udělat," odpověděl sedlák: "ale bude-li ti večer chybět jediná svině, dostaneš výprask a vyženu tě!"

"Odvážnému štěstí přeje!" zasmál se Jaromysl a druhého rána vyhnal stádo a ubíral se s ním rovnou cestou k té hoře, neboť i o té hoře vám bylo psáno v zapovězené knize.

Kolem poledne přiletěl pták Noh jako obrovský černý mrak a když u hory viděl stádo sviní, snesl se jako blesk dolů a jednu do svých obrovských spárů popadnul. Ale Jaromysl nezapomněl, co bylo v knize psáno, rychle vytrhnul Nohovi tři péra a dvě si strčil za uši a jedno si dal do úst.

Ted' byl silný a mohl létat stejně jako pták Noh. Vytrhnul mu sviní, popadnul jej za krk a tak dlouho jej rdousil, dokud pták Noh neklesnul mrtev k zemi. Potom mu Jaromysl nožem rozpáral břicho a vytáhnul z něj velké bílé vejce, s tím mohl princeznu vysvobodit.

Hejsa! Nyní byl Jaromysl opět na koni a s žádným králem ani cisařem na světě by neměnil.

Jásajíc a zpívajíc hnal stádo sviní domů. Sedlák se podívil, že se vrátil v pořádku, ale dříve než se mohl vyptat po příčině toho veselí, zvednul se před jeho očima Jaromysl do výše a sedlák jen oči vyvaloval.

Jaromysl letěl stále výš a výš a rozhlížel se, dokud zámek neuviděl. V jeho blízkosti se snesl mezi stromy a vyčkal večera. Pak vyletěl na jednu vysokou lípu, co stála v zahradě a pod kterou vídával večer ta zjevení sedávat. Ukryl se ve větvích a čekal.

Za malou chvíli se otevřely vrata od stáje, nejprve vyšel šedivý mužík, za ním to plačící ženské stvoření a nakonec obr. Mužík zmizel v zámku, ale ti dva přišli k lípě a posadili se pod ní.

Jak nyní Jaromyslovi bušilo srdce!

Opatrně sáhnul do torny, popadl vejce, zamířil a hodil jej obroví přímo do čela. V tom okamžiku strašlivě zahřmělo, jakoby zámek puknul, až se musel Jaromysl pořádně chytit větví a zavřít oči.

Když je opět otevřel, obě ta zjevení zmizela a stál tam král se zlatou korunou na hlavě a překrásná princezna, že podobnou byste nenašli. Ze zámku přibíhali dvořané a sloužící, zdravili se a objímali a zavládlo všeobecné veselí.

Král se rozhlédl a zavolal na Jaromysla, že už může slézt dolů, a když to Jaromysl učinil, tu ho král vzal za ruku a vložil mu do ní ruku princeznu a řekl:

"Ty jsi nás vysvobodil a budeš nyní mým synem, protože za dobrotu tvého srdce ti toto štěstí přináleží!"

Tak se stal rybářův syn princem. Kdoví, co bude jednou z vás.

Co se stalo s tím šedivým mužíkem? To už starý nádeník Honza, který mu tuhle pohádku vyprávěl, zapomněl. Zkuste za ním zajít do Jugenheimu¹ a zeptat se ho, možná si to zase vybaví.²

1Dnes by asi nádeník Honza dvojměstí Seeheim-Jugenheim nepoznal. Vy to pohádkové město najdete v přírodním parku Odenwald ve spolkové zemi Hessensko. Najdete ho na jih od Frankfurtu nad Mohanem, odkud se dálnicí A5 vydáte do Darmstadtu a odtud cca 15 km jižněji leží Seeheim-Jugenheim.

2Tato pohádka je ze sbírky německých národních pohádek sběratele J.W.Wolfa.